

Chci ekonomiku přátelskou k rodině namísto rodiny přátelské k ekonomice,

řekl CzechIndustry Marian Jurečka, ministr práce a sociálních věcí

Pane ministře, na ministerstvo práce a sociálních věcí, které řídíte, je dnes upírána pozornost občanů v daleko větší míře než kdykoli předtím. Při pohledu na působnost MPSV je důvod jasný. Asi nikoho z nás nenapadlo při nástupu nové vlády, že doslova za pár dnů bude muset řešit problémy spojené se slovy válka, uprchlíci a další. Jak moc se tím změnila priority ministerstva, které jsou obsaženy ve vládním prohlášení?

Chytrý, moderní, efektivní a hospodárný stát, který patří do demokratické Evropy a hájí demokratické principy, je základní prioritou naší vlády. Tyto principy platí a jsou o to více aktuální po vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině, který nastal ze dne na den. Naše vláda se musí velice rychle vyrovnávat s řadou negativních jevů, jež přicházejí zvenčí, ale zároveň na nás dopadají důsledky a zátěž z rozhodnutí vlády minulé.

Česká republika se v souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině potýká s velkou vlnou lidí, kteří u nás hledají úkryt před válkou. Nicméně se ukazuje, že za obrovské podpory lidí jsme schopni situaci zvládnout. Ta situace ukázala obrovskou solidaritu mezi lidmi. Ukázalo se také, že státní správa je schopna pružně reagovat a ve spolupráci s dalšími zúčastněnými aktéry (např. se zástupci zaměstnavatelských svazů, odborů, neziskových organizací, krajů, obcí a dalších aktérů) ve velmi rychlé době zajistit funkční řešení. Pro občany

Ukrajiny, kteří byli vyhnáni ze svých domovů a našli útočiště v ČR, bylo ze strany rezortu MPSV velmi rychle zahájeno vyplácení mimořádné okamžité pomoci a následně humanitární dávky. I přes enormní zátěž, se kterou se nyní úřady práce potýkají, se nám daří dávky vyplácet v řádu několika dní. Mám velkou radost, že se nám podařilo bez větších problémů v pilotním a následně plném provozu spustit aplikaci pro vyřizování humanitární dávky. Před ní budeme následně vyplácet příspěvek solidárním domácnostem, které poskytnou uprchlíkům střechu nad hlavou u sebe doma.

Nicméně co se týče následujících týdnů a měsíců, máme před sebou klíčovou a mnohem náročnější fázi spojenou s integrací přichozích občanek a občanů Ukrajiny. Již jsme učinili řadu komplexních opatření, abychom zamezili jejich okrádání různými podvodníky a děláme maximum pro zamezení přesunu občanů Ukrajiny do šedé zóny ekonomiky. Snažíme se maximálně využít jejich potenciál, jelikož přichází mnoho vzdělaných a pracovitých lidí.

Zároveň samozřejmě nezapomínáme ani na priority z programového prohlášení naší vlády, aktivně řešíme mnoho dalších oblastí, kam sahá působnost MPSV. Ať už se jedná o důchodovou reformu, řešení víceletého financování sociálních služeb nebo optimalizaci daňového a dávkového systému a dalších

úkolů za účelem podpory českých občanů a rodin.

Co Vy osobně považujete za zásadní pro práci svou a ministerstva ve světle posledních událostí?

V těchto dynamických týdnech se ukázalo, že první fáze je nastavena a sociální systém není úzkým hrdlem, se kterým se budeme potýkat v souvislosti s bezprecedentní humanitární krizí v důsledku ruské válečné agrese na Ukrajině.

Nyní vidím před sebou dvě klíčová rizika, a to je ubytování a kapacita školského vzdělávacího systému. S příchodem dětí z Ukrajiny je důležité zaměřit se na jejich zařazení do vzdělávacích zařízení. Je nutné zajistit, aby se opatření nedotklo negativním způsobem českých dětí a aby nedošlo k přeplnění kapacit škol a školek.

Co se týká ubytování, v České republice čelíme bytové krizi a není dostatek volných bytů. Vláda proto našla shodu pro zavedení tzv. solidárního příspěvku. Tato solidární dávka bude určena pro domácnosti, které ubytují ukrajinské uprchlíky, kteří do ČR utekli před válkou. Příspěvek bude vyplácen ve výši 3 000 korun měsíčně na každého ubytovaného uprchlíka, zároveň ale nesmí přesáhnout 12 000 korun za měsíc na domácnost. O tuto podporu bude možné žádat od 11. dubna v online aplikaci, a to zpětně za březen.

Za zásadní považují také reakci na současnou situaci českých domácností, na které dopadá vysoká inflace, rostou ceny energií, potravin, služeb a další. Bohužel přibývá domácností, které se do složité životní situace dostávají ne vlastní vinou, ale vlivem současných událostí, které se týkají nás všech. Byla to pandemie Covid-19, nyní je to především válka na Ukrajině.

Proto jsme přistoupili k navýšení životního a existenčního minima, díky tomu porostou některé dávky a na některé zase dosáhne širší okruh lidí. Více peněz dostanou ti, kdo pobírají příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení či příspěvek při pěstounské péči. Navýší se také mimořádná okamžitá pomoc. Zvýší se počet rodin, které dostanou přídavek na dítě a porodné. Opatření se dotkne přibližně 360 tisíc příjemců dávek. Navýšení se automaticky projeví už v jejich dubnové výplatě.

Jedním dechem je třeba doplnit, že to nebude stačit a že musíme hledat další opatření, jak adresně pomoci těm, kteří kvůli rostoucím cenám mají hluboko do kapsy. Takže s největší pravděpodobností ještě letos na konci kalendářního roku dojde k další valorizaci důchodů. A uvažujeme také samozřejmě o dalších cestách, jak pomoci, na tripartitě jsme jednali – a nejspíše v polovině roku se k tomu vrátíme – o navýšení platů státních zaměstnanců. Velmi efektivním nástrojem jsou také slevy na poplatníka.

Dá se to zvládnout se současným personálním obsazením ministerstva?

Zátěž kladená na Ministerstvo práce a sociálních věcí, Úřady práce a další instituce je enormní. Lidé fungují možná i za hranou svých možností, za což mají můj hluboký respekt. Nicméně jsem potěšen, že v takto náročných podmínkách se daří postupně krok za krokem zefektivňovat procesy a komunikaci mezi týmy příslušných sekcí a útvarů a v maximální možné míře využívat digitální technologie. Daří se navazovat a postupně rozvíjet mezirezortní a mezioborovou spolupráci.

Jsem rád a velmi mě těší, že tyto pozitivní efekty začínají zaznamenávat a oceňovat také aktéři mimo rezort MPSV.

Vše je o penězích, říká známé rčení. Nicméně, státní pokladna není bezedná. Bude kde brát na všechny nezbytné podpory?

Máte pravdu, státní pokladna není bezedná. O to více platí, že když je země zadlužená, je důležité, aby vláda dělala opatření, která jsou cílená, efektivní a hospodárná.

Pravděpodobně jste již zaznamenali, že vláda přistoupila v rámci systemizace ke snižování počtu úředníků. Sjednocení a digitalizace procesů státu jsou cestou k přátelštější, efektivnější a levnější státní správě. Digitalizace je nejen cestou k pohodlnějšímu kontaktu občanů se státem, ale zásadní zjednodušení a automatizace procesů také povede k lepšímu fungování státu jako celku. Pro seniory a lidi se speciálními potřebami nadále zůstane papírová cesta, i když věřím, že i mnohým starším lidem mohou být nové technologie také uživatelsky přístupné nebo jim mohou pomoci jejich rodinní příslušníci.

Z dalších opatření bych uvedl, že v zájmu zdravých veřejných financí budeme dbát na maximální využívání zdrojů z EU. Mezi další

opatření, ke kterým jsme se zavázali, je bránit daňovým únikům a omezovat rozsah šedé ekonomiky, mimo jiné řešením situace lidí v exekucích, tak abychom eliminovali problémy s jejich zaměstnáváním (např. reformou srážek ze mzdy).

Média na nás každý den valí spoustu zpráv o tom, jak bude zle. Někteří spoluobčané se doposud psychicky nevyrovnali s pandemií covidu a nyní jsou vystaveni novým stresům. Jak vnímáte mediální scénu z toho pohledu? Mají se lidé bát příštích dnů a měsíců?

Souhlasím s vámi, místo očekávaného „nádechu“ po odeznívající pandemii Covid-19 přišel válečný konflikt na Ukrajině. Domnívám se, že příští měsíce budou přinášet nové výzvy, ale i obrovské příležitosti zároveň. Pokud by kdokoliv cítil, že je na pokraji svých sil a potřebuje pomoc, ať si neváhá zažádat o pomoc, na kterou má ze strany státu nárok. K dispozici je široká síť sociálních služeb nebo pomáhajících neziskových organizací či krizových linek.

V Česku jsme měli podle poslední statistiky ČSÚ podíl zaměstnaných k celé populaci 15–64letých v lednu 75,2 %. Oproti lednu 2021 se zvýšil o 1,6 procentního bodu. Míra zaměstnanosti mužů činila 82,3 %, u žen 67,8 %. Přitom máme více než 300 tisíc neobsazených pracovních míst. Nechová se stát k těm, kteří nepracují a nechtějí pracovat, příliš sociálně?

Kromě řešení aktuálních problémů také intenzivně pracujeme na vyhodnocení účelu a optimálního nastavení sociálních dávek pro jednotlivé cílové skupiny. Naše vláda se v programovém prohlášení z ledna 2022 zavázala, že odstraníme body zlomu z dávkových a daňových systémů s cílem, aby lidé nezůstávali v pastech chudoby a byli více motivováni k pracovní aktivitě. Zajistíme, aby nedocházelo ke zneužívání systému, aniž by se snížila životní úroveň ohrožených skupin osob.

Za nejohroženější skupinu obyvatel jsou označováni důchodci, což dává smysl, podle mne ale nejvíce negativní dopad bude mít současný stav na mladé rodiny, které nemají zázemí rodičů a prarodičů: Souhlasíte se mnou?

Rodiny a jejich podporu vnímám jako absolutní prioritu. A na rodiny nezapomínáme, zavádíme postupně řadu opatření, v oblasti podpory flexibility práce, sladování pracovního a rodinného života, v oblasti financí formou různých slev na dani a na pojistných odvodech.

Chceme jít cestou adresné pomoci, to znamená úpravou nebo zvýšením některých podpor v sociální oblasti, nebo třeba úpravou slev na poplatníka nebo na děti. Protože tyto nástroje pak dávají rodinám svobodu, kterou potřebují.

Pokud zvýšíme slevu na poplatníka nebo na dítě, rodina má svobodu si říci, za co peníze vydá. Pokud bychom plošně snížili DPH, tak to sice vypadá libivě, ale hrozí, že velká část peněz zůstane u obchodníka a nedojde až k lidem. Viděli jsme to u Sobotkovy vlády. Snížila se tenkrát DPH na vybrané potraviny pro celiaky, knihy nebo léky, ale v cenách produktů se to plně neprojevovalo.

A přízně si, že zde máme také skupinu lidí, kterých se tento problém tolik netýká –

třeba nejezdí autem, ale trápí je drahé ceny bydlení nebo potravin. Proto nám přijde lepší, aby peníze došly do domácností a ty si o nich samy rozhodly.

Další dlouhodobě ohroženou skupinou jsou samoživitelky, na které se budeme v budoucnosti cíleně zaměřovat.

V souvislosti s ukrajinskými uprchlíky se můžeme setkat s názory, které si svým způsobem odporují. Na jedné straně s tím, že jejich podpora se nám vrátí s jejich zapojením do výrobního procesu, což dává smysl. Naproti tomu je zdůrazňováno, že většina z nich se po válce vrátí domů. Jak byste oponoval těm, kteří humanitární pomoc chápou jako mrhání státními prostředky?

Ukrajine pomáhat chceme a musíme se připravovat, že tu řada občanů Ukrajiny zůstane i po ukliďnění konfliktu. To je potřeba vnímat zároveň pozitivně i jako přínos pro naši ekonomiku, protože přichází mnoho kvalifikovaných pracovníků, kteří již dnes v mnoha oblastech našeho hospodářství chybí. Necelých 14 dní před vypuknutím války na Ukrajině jsme přitom u nás na Ministerstvu práce a sociálních věcí jednali se zástupci zaměstnavatelských svazů a nevládních organizací o tom, jak zjednodušit a usnadnit přístup cizinců na český trh práce do chybějících profesí na našem pracovním trhu, abychom do budoucna byli schopni zajistit fungování řady důležitých odvětví.

Děláme maximum opatření pro to, aby občané Ukrajiny nezůstali v šedé zóně ekonomiky, aby byli u nás legálně zaměstnáni na našem pracovním trhu a aby nebyli zneužíváni různými podvodníky. To zároveň v konečném důsledku přinese i nové prostředky do státního rozpočtu díky daním a pojistným odvodům, které jejich nový zaměstnavatel odvede.

V minulých dnech jste vyzval Evropskou komisi, aby vyčlenila finanční prostředky pro ty země, do kterých v této chvíli míří nejvíce uprchlíků a mezi které patří i Česká republika. Jaká je reakce „Bruselu“?

Jednání se zástupci Evropské komise probíhají. Upozornil jsem, že Česká republika už přijala více než 300 tisíc ukrajinských občanů, kteří prchají před ruskou agresí. Z mnoha důvodů zažíváme úplně jinou situaci než za migrační krize před několika lety. Nároky na sociální systémy států, kam nyní lidé přicházejí nejčastěji, budou výrazně vyšší. Musíme společně s Evropskou unií najít cestu, jak zajistit efektivní finanční pomoc cílovým státům, včetně Česka.

Řešením by mohlo být např. urychlení schvalovacích procesů programů v rámci kohezní politiky.

To by umožnilo pokračovat v podpoře uprchlických projektů a rozšířit jejich podporu prostřednictvím zahájení nových. A právě úplně nové způsoby financování je to, co nyní potřebujeme. Minulý týden proběhla série jednání, já jsem byl v Bruselu i ve Francii, která momentálně předsedá Radě EU. Věřím, že zájem EU pomoci nám v tuto dobu je zřejmý a nezdojný.

Setkal jsem se v souvislosti s předcházející otázkou s názorem, že v minulosti jsme uprchlíky odmítali, takže dnes nás v tom

> Evropská komise „nechá, abychom si to vyžrali“. Může k tomu dojít?

Jak jsem již uvedl, jednáme s Evropskou komisí o její finanční pomoci z prostředků EU. Z posledních jednání vyplynulo, že máme od zástupců Evropské komise neskutečný obdiv, jak rychle legislativně a napříč segmenty zvládnáme vlnu uprchlíků, kde je Česká republika jednou z hlavních přijímajících zemí. Jednání o konkrétní výši finanční podpory probíhají. Jisté je, že Ukrajině pomáhat chceme.

Na závěr bych měl dvě „osobní“ otázky. Je o Vás známo, že jste celoživotní skaut. Skautské hnutí u nás existuje 110 let. Co Vám dal a v čem je jeho hlavní odkaz skautingu pro současnost?

Ano, jsem od útlého dětství skaut. Skaut děti rozvíjí laskavým a pevným vedením i chytře navrženým programem. Skauti jsou aktivní lidé, kterým jde o víc než jen o sebe. Všímají si, co se děje kolem a často dění sami mění a zlepšují. Podobně dobře se umí postarat i sami o sebe. Skauti a skautky totiž od mala trénují život ve skupině. Umí se tak nejen přizpůsobit, ale i jasně vyjádřit a prosadit. Také se díky pevným vazbám v oddílu jen málokdy cítí sami.

Skaut mi dal přesně tyto dovednosti, které mohu využít nyní ve svém profesním i osobním životě.

Ve vypjatých chvílích se nejlépe pozná lidský charakter. Nejinak je tomu dnes. Jsme zemí s křesťanskými tradicemi. Co z toho pro nás vyplývá nebo by mělo vyplývat?

Mezi mé hodnoty patří spokojená rodina, bezpečný domov, solidarita, tolerance, pracovitost, poctivost, soucit, odpovědnost za sebe, své blízké a své okolí. Tyto hodnoty prosazují v politice a svou práci dělám vždy naplno a odpovědně.

Pro mne jako ministra práce a sociálních věcí z toho vyplývá, že chci ekonomiku přátelskou k rodině namísto rodiny přátelské k ekonomice. Mám velmi silné sociální citění. Pocházím z početné rodiny a sám mám početnou rodinu, která byla velká už před mým příchodem do politiky. Reálně vím, jak je náročné zvládat péči o děti, ale také o rodiče nebo prarodiče.

Po předcích jsem zdědil zdravý selský rozum, a proto vím, že:

- dobrý hospodář nežije na dluh
- solidarita a pomoc potřebným je naší povinností

- fungující rodina je největším štěstím
- každý lidský život je hoden ochrany a úcty
- nepoctivost se musí trestat
- poctivost je začátek prosperity

Ve své funkci se zasazují tyto zásady v reálném životě naplňovat a abychom si tyto hodnoty nenechali vzít lidmi, kteří to vidí jinak.

www.twicz.cz

OD 600 KORUN
MĚSÍČNĚ

Nenechávejte si rozhodnutí
o své budoucnosti na poslední chvíli

SPOŘENÍ DO ZLATA

UZAVŘETE SMLOUVU ONLINE
JEDNODUŠE V PÁR KROCÍCH